

Доповідач: **Бондар Т.В.**, аспірант кафедри управління СумДУ

Тема доповіді: **НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ ЙОГО ЕКОЛОГІЗАЦІЇ¹**

Семінар присвячений теоретичним та науково-методичним положенням щодо удосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств у процесі їх екологізації.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що сучасна екологічна ситуація, активізація зусиль з її поліпшення на міжнародному та світовому рівнях визначає необхідність врахування екологічних факторів у процесі забезпечення соціально-економічного розвитку країн. Разом з тим, низький рівень соціально-економічного розвитку та якості життя населення України, глобалізація ринків, інтенсифікація інтеграційних та коопераційних зв'язків зумовлюють необхідність формування організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств України в умовах реалізації стратегії їх екологізації.

Метою дослідження є удосконалення теоретичних і науково-методичних основ організаційно-економічного механізму конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах їх екологізації. У відповідності до поставленої мети було окреслено такі завдання дослідження: визначити сутність і зміст поняття «екологічно орієнтована конкурентоспроможність підприємства»; розвинути теоретичні підходи до екологізації підприємства в умовах конкуренції; обґрунтувати та систематизувати критерії і нормативи екологічно орієнтованої конкурентоспроможності; розвинути теоретико-методичні принципи досягнення конкурентоспроможності підприємств у процесі реалізації стратегії їх екологізації; розробити стратегію екологізації конкурентоспроможності підприємств; удосконалити організаційно-економічне забезпечення реалізації стратегії екологізації підприємств; розробити системну модель оцінки конкурентоспроможності підприємства.

¹ Доповідь представлено в авторському скороченні.

Результати проведеного дослідження показали, що конкретизація структурних елементів підприємства як мікроекономічної системи у рамках її закономірного розвитку є важливою науково-практичною задачею, яка в сучасних дослідженнях ще не набула концептуальних основ свого вирішення. Враховуючи синергетичну концепцію розвитку, необхідно розглядати підприємство як складну систему та його здатність до самоорганізації. Це приводить нас до необхідності аналізу діалектики структурних елементів підприємства та зовнішніх факторів його розвитку.

У сучасних умовах основою забезпечення конкурентоспроможності України є підприємства машинобудування. Низький рівень їх матеріально-технічної бази зумовлює проблему системної реструктуризації з урахуванням, насамперед, критеріїв екологічності функціонування та розвитку підприємств.

У зв'язку із застосуванням системної методології розвитку постає проблема перетворення конкурентних відносин та формування нової парадигми конкурентоспроможності на державному рівні з наступною її трансформацією на регіональний, галузевий та мікроекономічний рівні на якісно новій науково-методичній та організаційно-економічній основах. За цих умов підприємствам необхідно адаптуватися до вимог державної екологічної та конкурентної політики і перетворитися у якісно нові з урахуванням критеріїв екологічності функціонування та розвитку. Конкурентоспроможність підприємства, яка відповідає критеріям екологічності, стає екологічно орієнтованою конкурентоспроможністю.

Необхідно зазначити, що для досягнення екологічно орієнтованої конкурентоспроможності підприємств потрібно розробити стратегію екологізації і механізм її реалізації на основі системної реструктуризації підприємств та формування якісно нової суспільно значущої цінності. Суспільна цінність враховує не тільки споживну цінність товарів, але і величину нереалізованого еколого-економічного збитку виробництва цих товарів.

Формування організаційно-економічного механізму створення суспільно значущої цінності на основі системної методології розвитку є передумовою забезпечення довгострокової екологічно орієнтованої конкурентоспроможності промислових підприємств України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Бондар Т.В. Інтерпретація поняття «реструктуризація» промислових підприємств з позицій загальносистемного підходу / Т.В. Бондар // Вісник Сумського державного університету. Серія економіка. – 2011. – № 2. – С. 80-86.

2 Дименко Р.А. Теорія цінностей конкурентних переваг у системі конкурентоспроможності підприємств / Р.А. Дименко // Вісник національного університету «Львівська політехніка»: (Менеджмент та підприємництво в Україні). – 2007. – №599. – С. 23-31.

3 Драган О.І. Конкурентоспроможність підприємств в умовах технологічної конкуренції: методологічний аспект / О.І Драган // Економіка ринкових відносин. – 2008. – №1. – С.55-59.

4 Карачина Н.П. Концепція розвитку вітчизняних машинобудівних підприємств в контексті безпеки їх економічної поведінки / Н.П. Карачина // Актуальні проблеми економіки. – № 3(117). – 2011. – С.115-130.

5 Карачина Н.П. Простір взаємозв'язку економічної поведінки із визначеними концепціями розвитку підприємств / Н.П. Карачина // Економічний часопис ХХІ. – №1-2. – 2011. – С. 54-58.

6 Кислий В.М. Забезпечення конкурентоспроможності промислового підприємства на основі концепції «комплексного оновлення діяльності» / В.М. Кислий, Т.В. Бондар // Вісник Сумського державного університету: (Економіка). — 2010. — №1. — С. 114-122.

7 Кислий В.М. Концепція забезпечення стратегічної конкурентоспроможності промислового підприємства з урахуванням екологічного фактора / В.М. Кислий, Т.В. Бондар // Механізм регулювання економіки. – 2010. – Т.1, № 3. — С. 122-132.

8 Кислий В.М. Модель досягнення конкурентоспроможності промислових підприємств на основі екологізації бізнес-процесів / В.М. Кислий, Т.В. Бондар // Інноваційна економіка: всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – №5 [24]. – С. 114-120.

9 Кислий В.М. Формування системних основ конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах постіндустріального суспільства / В.М. Кислий,

Т.В. Бондар // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»: збірник наукових праць: («Технічний прогрес і ефективність виробництва»). – Харків: НТУ «ХПІ». – 2011. – № 8-1. – С.104-108.

10 Лепьохін О.В. Концепція ефективного менеджменту конкурентоспроможності підприємств / О.В. Лепьохін // Інвестиції: практика та досвід. – №3. – 2009. – С. 37-39.

11 Лісовська Л.С. Сучасна парадигма конкурентоспроможності підприємства / Л.С. Лісовська, Л.В. Іванець // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – С.143-149.

12 Петрушенко М.М. Принципи моделювання організаційно-економічного механізму екологізації промислового підприємства / М.М. Петрушенко, Т.В. Бондар, Т.Г. Гриценко // Вісник Сумського державного університету: (Економіка). – 2011. – № 1. – С.72-82.

13 Фещенко В.П. Екологізація виробництва як чинник підвищення конкурентоспроможності економіки [Електронний ресурс] / В.П. Фещенко // Экономические науки: (Экономика промышленности). – Сектор з питань Чорнобильської АЕС та стандартизації Управління експертизи та аналізу розвитку техногенної, екологічної, ядерної безпеки та природокористування секретаріату КМУ. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/18_NiN_2007/Economics/22417.doc.htm.

14 Теліженко О.М. Забезпечення конкурентоспроможності економіки на основі досягнення комплексної безпеки України / О.М. Теліженко, В.М. Кислий, Т.В. Бондар // Вісник Сумського національного аграрного університету: (Економіка та менеджмент). — 2011. — № 6/2 (49). — С. 3-7.

15 Генералова С. Формирование конкурентного потенциала с помощью метода бенчмаркинга / С. Генералова // Проблемы теории и практики управления: международный журнал. – 2007. – №1. – С. 16-21.

16 Малыгина О. Ключевая компетенция компании как конкурентное преимущество / О. Малыгина // Проблемы теории и практики управления. – 2008. – №10. – С. 116-126.

17 Портер М. Конкурентное преимущество: как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / Майкл Портер; пер. с англ. Е. Калинина. – [3-е изд.]. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 715с.

18 Сааджан В.А. Конкурентоспособность предприятия и экологический риск / Х.А. Сааджан, С.А. Изотов // Одесский государственный политехнический университет. – 1998-1999 – Режим доступа: [http:// www.nbuv.gov.ua/portal/1999_3/7_11.htm](http://www.nbuv.gov.ua/portal/1999_3/7_11.htm).

19 Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации: учебник / Раис Ахметович Фатхутдинов. – [3-е изд. перераб. и доп.]. – М.: Маркет ДС, 2008. – 432с.

20 Фасхиев Х.А. Трехступенчатая модель управления конкурентоспособностью предприятия / Х.А. Фасхиев, Е.В. Попова, Е.Ф. Шигапова // Техника машиностроения. – 2008. – №4(68). – С. 49-62.

21 Шарко М.В. Теоретические основы понятийно-терминологического аппарата конкурентоспособности / М.В. Шарко, Е.А. Оболонцева // Економіка, фінанси, право. – 2007. – №12. – С. 8-11.

Матеріали надано 13.02.2013 р.